

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Postboks 325
1502 Moss

Høringsinnspill – Verneforslag for Østmarka nasjonalpark

Vi viser til offentlig høring om verneforslag for nasjonalpark i Østmarka og alternative verneformer. I prosessen rundt vern av Østmarka har det vært viktig for Norges Skogeierforbund å avklare at eventuelt vern av privateid skog vil skje gjennom ordningen frivillig vern av skog. Det er positivt at dette er avklart gjennom oppdraget fra KLD. Utover dette ønsker vi å komme med noen kommentarer til verneprosessen sett opp mot det øvrige arbeidet med skogvern i Norge.

I valget av verneform, vil Skogeierforbundet påpeke at verneformen nasjonalpark er mindre brukt ved strengt vern av skogområder. I plan- og bygningslovens § 11-8, bokstav c åpnes det for at det kan opprettes en hensynssone med særskilte bestemmelser i randsonen rundt en nasjonalpark. Dette medfører at grunneiere i området som grenser til en nasjonalpark kan få innskrenkede muligheter til å drive virksomhet i området utenfor nasjonalparken. Selv om det er tydeliggjort at alt nytt skogvern på privat grunn i Østmarka skal skje gjennom frivillig vern, vil et nasjonalparkvern gjennom denne lovhjemmelen også kunne påvirke private grunneiere utenfor det aktuelle verneområdet. Dermed mener Skogeierforbundet at nasjonalpark er mindre egnet til vern av skog, og at naturreservat på generelt grunnlag er den best egnede verneformen til dette. I pbl. § 11-8 tydeliggjøres det imidlertid at en eventuell hensynssone skal fastsettes samtidig med fastsetting av verneforskrift eller forvaltningsplan for verneområdet. All den tid opprettelsen av en slik hensynssone ikke er nevnt i høringsdokumentene, forutsetter vi at det ikke er planer om å opprette en slik sone.

Det oppgis at hovedformålet med vern som nasjonalpark i Østmarka er å bevare et større skogområde i lavlandet med særegne og representative økosystemer. Videre oppgis det at området vil være viktig for langsiktig ivaretagelse av arter og naturtyper. I den naturfaglige rapporten oppgis den nordvestlige delen av området å ha regional verneverdi, hvorav det vesentligste av dette arealet foreslås vernet som friluftslivsområde etter markaloven. Midtre del av området, som knytter den nordvestlige delen av Østmarka sammen med Østmarka naturreservat i øst og som foreslås vernet som nasjonalpark, oppgis å ha lokal verneverdi. Her har det vært drevet intensivt skogbruk i nyere tid og det oppgis at det interessante med dette delområdet inn i en nasjonalpark er at det binder de ulike delene av Østmarka sammen og har et restaureringspotensial for biologisk mangfold. Skogeierforbundet oppfatter at man her legger lista for verneverdi lavere enn ellers i skogvernarbeidet. Vi opplever samtidig at Staten takker nei til eller setter på vent en rekke områder som har betydelig høyere verneverdi. At prosessen rundt vern av Østmarka synes å være så forskjellig fra de øvrige skogvernprosessene, setter pågående prioriteringer i skogvernet i et nytt lys.

Skogeierforbundet er positive til at man åpner for å verne områder med restaureringspotensial for å oppnå bedre representativitet i skogvernet, men forutsetter at dette da også gjelder frivillige verneprosesser i privateid skog og ikke bare politisk styrte verneprosesser.

Vi ønsker også å knytte noen kommentarer til den samfunnsøkonomiske analysen av virkninger av nasjonalpark i Østmarka. Her har Menon Economics vurdert en rekke virkninger av vernet. Vurderingen av antatt verdi for friluftslivet, helse og økt stedsidentitet tillegges svært stor vekt i analysen. Slike vurderinger inngår ikke i andre verneprosesser i skog. I skogvernarbeidet ellers skal det imidlertid gjøres avveininger mellom verneverdi og verdi for skogbruk/skognæring. Menon Economics har gjort en enkel beregning av nåverdien av å drive skogbruk i området. De har imidlertid ikke kommentert verdien av bortfall av tømmer fra dette området for skogbasert industri og grønn verdiskaping. Østmarka ligger sentralt på Østlandet, har god infrastruktur for å drive skogbruk og ligger midt i logistikkstrømmene til norsk skogbasert industri. Skogeierforbundet stiller spørsmålsteget til hvorfor vurderingen av næringsmessig verdi ikke gjøres på samme måte i Østmarka og dermed ikke tillegges vekt i den samfunnsøkonomiske analysen.

Menon Economics har også vurdert virkninger knyttet til ivaretagelse av andre økosystemtjenester. I den forbindelse pekes det på at vern av skog vil gi positiv effekt på økt karbonbinding. Skogeierforbundet vil i den forbindelse minne om at vern av skog ble vurdert som klimatiltak på oppdrag fra myndighetene i 2017. I rapporten fra arbeidet ble det konkludert med at vern av skog ikke er et mer effektivt klimatiltak enn bærekraftig skogbruk hvor tømmeret benyttes til å erstatte fossile ressurser. Dermed er det ikke grunnlag for å vektlegge vern av norsk skog som et klimatiltak.

Området som foreslås vernet i Østmarka er på 54 km², hvorav 36,2 km² er nytt vern som vil utløse erstatning. Etter vår forståelse skal dette dekkes over samme post i statsbudsjettet som midlene som benyttes til frivillig vern av skog. Vernet av Østmarka vil binde opp en svært stor andel av den årlige bevilgningen til skogvern. Det har allerede bygget seg opp en kø av områder som ligger klare til vern, og i 2022 ble det varslet brems i skogvernarbeidet for å ta unna noe av denne køen. Dette har medført stor usikkerhet for skogeierne i verneprosess. Det vil være svært uheldig om prosessen i Østmarka fører til ytterligere forsinkelser for verneprosessene ellers i landet, da dette vil svekke tillitten til ordningen frivillig vern av privateid skog. Siden prosessen i Østmarka avviker såpass mye fra det øvrige skogvernarbeidet, mener Skogeierforbundet at det bør bevilges ekstra midler for å dekke erstatningsutbetalingene i dette området, slik at dette ikke går på bekostning av de frivillige verneprosessene på privat grunn.

Med vennlig hilsen

NORGES SKOGEIERFORBUND